

Szkoła Doktorska Szkoły Nauk Humanistycznych
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Wydział Archeologii

Humanistyczne drogi archeologii

prof. dr hab. Janusz Czebreszuk,
prof. dr hab. Danuta Minta-Tworzowska,
prof. dr hab. Marzena Szmyt, prof. UAM dr hab. Jacek Wierzbicki

Dziedzina/ dyscyplina	archeologia
Rodzaj zajęć	Zajęcia specjalistyczne Wykład z elementami konwersatorium
Język	polski
Liczba godzin	30
Cel zajęć	Celem zajęć jest próba ukazania rozwoju badań archeologicznych, wzbogaconych o metody nauk przyrodniczych, i stopniowego otwierania się archeologii na nauki o społeczeństwie i o sztuce oraz na pojedynczego człowieka, widzianego nie tylko jako wytwórca przedmiotów, ale także z perspektywy humanistycznej — jako jednostka o określonych potrzebach kulturowych i społecznych
Treści kształcenia	<ul style="list-style-type: none">• Archeologia na drodze do paleosocjologii.• Kultura archeologiczna, społeczeństwo, człowiek — różne perspektywy interpretacji archeologicznych ludzkiej egzystencji.• Rozważania nad pamięcią, miejscem i tożsamością w perspektywie archeologicznej.• Nowe perspektywy na przyszłość w badaniach nad „sztuką” pradziejową.• Archeologia w nowym tysiącleciu: archeologia symetryczna, kultura materialna, „wielkie narracje” w zastosowaniu do danych archeologicznych.• Formowanie się archeologii w kontekście XIX-wiecznych paradygmatów nauki.• Współczesna archeologia na styku humanistyki, nauk społecznych i nauk przyrodniczych: problemy, wyzwania i szanse.• Idea megalityczna: wielki prąd kulturowy scalający Europę Zachodnią i Środkową — fakty i interpretacje.• W drodze do cywilizacji: od dzikości do udomowienia człowieka — narodziny neolitycznej Europy.
Wymagania wstępne	brak
Efekty kształcenia	
Po zakończeniu zajęć doktorant potrafi:	Metody weryfikacji
... zdefiniować humanistyczne i przyrodnicze aspekty badań archeologicznych	Egzamin ustny
... rozumieć złożone początki archeologii jako dziedziny wiedzy	
... przedstawić perspektywę rozwoju archeologii w nowym tysiącleciu jako dyscypliny humanistycznej	
... przedstawić niektóre z wielkich idei ogarniających Europę w epoce kamienia	

(np. neolityzacja, „religia” megalityczna)	
... scharakteryzować kierunki rozwoju archeologii europejskiej i jej aktualne dylematy	
... wyciągać właściwe wnioski na podstawie rezultatów badań archeologicznych	
... dbać o upowszechnianie w społeczeństwie osiągnięć archeologii, przyczyniając się do wzrostu jego świadomości poprzez dostarczanie mu rzetelnej wiedzy o przeszłości	
... umie dobrać i uzasadnić odpowiednią metodę badawczą do konkretnego zasobu źródeł archeologicznych i postawionego celu badawczego	
... diagnozować możliwości poznawcze i interpretacyjne współczesnej archeologii	
... omówić i rozumie problemy badań nad tzw. sztuką pradziejową i jej interpretacji	
... uzasadnić, w jaki sposób wykorzystywanie metod nauk przyrodniczych w archeologii paradoksalnie otwiera ją na człowieka	
... wykazać konieczność współdziałania z przedstawicielami innych dyscyplin w poszukiwaniu innowacyjnych rozwiązań problemów archeologii pradziejowej	
Literatura	<p>Assmann A. 1999 <i>Przestrzenie pamięci. Formy i przemiany pamięci kulturowej</i>, [w:] M. Saryusz-Wolska (red.), <i>Pamięć zbiorowa i kulturowa. Współczesna perspektywa niemiecka</i>, Kraków, s. 99–139.</p> <p>2008 <i>Pamięć kulturowa. Pismo, zapamiętywanie i polityczna tożsamość w cywilizacjach starożytnych</i>, Warszawa.</p> <p>Bugaj E. 2012 <i>Archeologia a sztuka</i>, [w:] S. Tabaczyński, A. Marciniak, D. Cyngot, A. Zalewska (red.), <i>Przeszłość społeczna. Próba konceptualizacji</i>, Poznań, s. 885–909.</p> <p>Gąssowski J. 1996 <i>Prahistoria sztuki</i>, Warszawa: Trio.</p> <p>Gediga B. 2010 <i>Przejawy antropomorfizacji w sztuce pradziejowej</i>, [w:] E. Bugaj, A. P. Kowalski (red.), <i>Estetyka w archeologii. Antropomorfizacje w pradziejach</i>, Poznań: Wydawnictwo Poznańskie, s. 47–82.</p> <p>Gediga B., Grossman A., Piotrowski W. (red.) 2015 <i>Miejsca pamięci. Pradzieje, średniowiecze i współczesność</i>, Biskupińskie Prace Archeologiczne nr 10, Prace Komisji Archeologicznej Oddziału PAN we Wrocławiu nr 20, Biskupin-Wrocław.</p> <p>Gediga B., Mierzwiński A., Piotrowski W. (red.) 2001 <i>Sztuka epoki brązu i wczesnej epoki żelaza w Europie Środkowej</i>, Wrocław-Biskupin: Muzeum Archeologiczne w Biskupinie, Komisja Archeologiczna Wrocławskiego Oddziału PAN.</p> <p>Gediga B., Piotrowski W. (red.) 2008 <i>Sztuka pradziejowa i wczesnośredniowieczna jako źródło historyczne</i>, Biskupin-Wrocław: PAN Oddział we Wrocławiu, Muzeum Archeologiczne w Biskupinie.</p> <p>Gombrich E. H. 2016 <i>O sztuce</i>, Poznań.</p> <p>Harris O., Cipolla C. 2018 <i>Archaeological Theory in the New Millennium. Introducing Current Perspectives</i>,</p>

	<p>New York.</p> <p>Hodder I. 2012 <i>Entangled. An archaeology of the relationships between humans and things</i>, Malden, MA.</p> <p>Holtorf C. 2000–2008 <i>Monumental Past: The Life-histories of Megalithic Monuments in Mecklenburg-Vorpommern (Germany)</i>, Electronic monograph. University of Toronto: Centre for Instructional Technology Development.</p> <p>Ingold T. 1993 <i>Temporality of the Landscape</i>, "World Archaeology", t. 25 (2), s. 152–174.</p> <p>Libera J., Tunia K. (red.) 2006 <i>Idea megalityczna w obrzędku pogrzebowym kultury pucharów lejkowatych</i>, Lublin-Kraków: Instytut Archeologii i Etnologii PAN oraz Instytut Archeologii UMCS.</p> <p>Marciniak A. 2012 <i>Paradygmaty badawcze w archeologii</i>, [w:] S. Tabaczyński, A. Marciniak, D. Cyngot, A. Zalewska (red.), <i>Przeszłość społeczna. Próba konceptualizacji</i>, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2012, s. 29 – 83.</p> <p>Minta-Tworzowska D. (red.) 2018 <i>Estetyka w archeologii. Obrazowanie w pradziejach i starożytności</i>, Gdańsk-Warszawa: Muzeum Archeologiczne w Gdańsku oraz PAN Oddział w Warszawie.</p> <p>Nora P. 2001 <i>Czas pamięci</i>, Res Publica Nova, nr 152.</p> <p>Pawleta M., Zapłata R. (red.) 2011 <i>Digitalizacja dziedzictwa archeologicznego. Wybrane zagadnienia</i>, Lublin.</p> <p>Renfrew C., Bahn P. 2002 <i>Archeologia. Teoria, metody i praktyka</i>, Warszawa.</p> <p>Rozwadowski A. 2009 <i>Obrazy z przeszłości. Hermeneutyka sztuki naskalnej</i>, Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM.</p> <p>Śliwa J. 2005 <i>Wielka historia świata, t. 2, Stary i Nowy Świat. Od „rewolucji” neolitycznej do podbojów Aleksandra Wielkiego</i>, Kraków: Fogra, s. 97–185.</p> <p>Webmoort T. 2007 <i>What about ‘one more turn after the social’ in archaeological reasoning? Taking things seriously</i>, "World Archaeology", t. 39 (4), s. 563–578. 2012 <i>Symmetry, STS, archaeology</i>, [w:] P. Graves-Brown, R. Harrison, A. Piccini (red.), <i>The Oxford Handbook of the Archaeology of the Contemporary World</i>, Oxford, s.105–120.</p> <p>Witmore C. 2014 <i>Archaeology and the New Materialisms</i>, "Journal of Contemporary Archaeology", t. 1 (2), s. 1–22.</p>
Szczegółowe informacje	

* niepotrzebne skreślić